

**College van Gedeputeerde Staten
Statenbrief**

Aan Provinciale Staten
Statencommissie Milieu, Mobiliteit en Economie

DATUM	5-6-2018	REFERENTIE	Geert Nortier
ONS NUMMER	81CF3472	DOORKIESNUMMER	0627587403
NUMMER PS	2018MME140	E-MAILADRES	geert.nortier@provincie-utrecht.nl
BIJLAGE	1. Overzicht lopende acties 2. Toelichting bij de Kadernotavoorstellen 2018	PORTEFEUILLEHOUDER	Mw. M.A. Pennarts-Pouw

Onderwerp Statenbrief: Stimulerende rol provincie bij de aanpak van asbest daken

Voorgestelde behandeling: ter informatie

Geachte dames en heren,

Inleiding

In Nederland ligt naar schatting 120 miljoen m² asbesthoudende dakbedekking, in de provincie Utrecht nog 4,5 miljoen m². In 2024 moet alle asbesthoudende dakbedekking zijn verwijderd. Het huidige tempo van vervangen van daken ligt te laag om die doelstelling te halen.

Onze rol: aanjagen en versnellen

Naar aanleiding van de evaluatie van de subsidieverordening "Asbest eraf, zonnepanelen erop" hebben we in oktober 2017 besloten dat er een verkenning moet komen naar onze rol bij het verbod op asbestdaken in 2024. We zijn daarvoor weliswaar niet het bevoegde gezag, maar we ondersteunen de doelstelling vanwege het belang van een gezonde leefomgeving en een vitaal platteland.

Wij zien een stimulerende rol voor de provincie om de vervanging te versnellen, zonder voorbij te gaan aan de verantwoordelijkheid van de eigenaren en taak van de gemeenten hierin. We kunnen bijdragen aan de noodzakelijke versnelling van de sanering van asbestdaken met als resultaat dat aan de verspreiding van schadelijke asbestvezels tijdig een eind komt.

We streven ernaar dat de uitvoering van de saneringsopgave haalbaar wordt en daarmee de toekomstige handhavingslasten voor de gemeenten zo laag mogelijk blijven. Waar mogelijk benutten we ook kansen voor de energietransitie. We voeren niet zelf uit, maar we stimuleren de uitvoering door gemeenten, belangengroepen en marktpartijen door faciliteren, bevorderen van de samenwerking en het mogelijk maken van voorbeeldprojecten. Daarmee is al een begin gemaakt.

Voorgeschiedenis

In de commissie MME van 20 november 2017 besprak u de Statenbrief "Evaluatie subsidieverordening Asbest eraf, zonnepanelen erop". U hebt ons daarbij gevraagd welke stappen worden gezet om de doelstelling van 2024 te halen. U hebt daarbij ook gevraagd om aandacht voor de problematiek van asbestdaken bij agrarische bedrijven en daarvoor de samenwerking met LTO te zoeken.

In een technische bijeenkomst op 22 januari 2018 hebben we u geïnformeerd over de inventarisatie van asbestdaken in de provincie, de activiteiten die we samen met de gemeenten en de omgevingsdiensten in gang hebben gezet en de aanpak van Overijssel en Gelderland. Wij hebben daar de voorlopige uitgangspunten voor de invulling van onze rol met u gedeeld en u toegezegd om u daarover nader te informeren.

Aanleiding: verbod op asbestdaken in 2024.

In 2015 heeft de Staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu, met instemming van de Tweede Kamer, een verbod op asbestdaken per 2024 aangekondigd. Asbesthoudende dakbedekking mag sinds 1993 niet meer worden toegepast. De daken worden aangetast door weer en wind. Naarmate de tijd vordert komen steeds meer asbestvezels vrij, 1-3 kg per 1000m² per jaar. Asbest is een kankerverwekkende stof. Verspreiding van asbestvezels en de blootstelling daaraan moet worden vermeden.

Daarnaast vormen asbestdaken een risico bij brand en storm, met hoge maatschappelijke kosten tot gevolg. Daarom is de verwijdering van daken op korte termijn noodzakelijk en is het jaar 2024 gekozen: 30 jaar na de invoering van het verbod op de toepassing van asbest.

Rol van het Rijk

Het Rijk is als wetgever verantwoordelijk voor het verankeren van het verbod. Een wijziging van de Wet milieubeheer is in behandeling bij de Tweede Kamer. De provincies hebben aangedrongen op een snelle aanpassing van de wet. Dat onderstreept de urgentie. Wij gaan uit van de invoering van het verbod per 2024.

Het Rijk verstrekt een subsidie van €4,50 per m² en trekt daar tot 2019 € 75 miljoen voor uit.

Daarnaast heeft het Rijk in samenwerking met een nationale "Ambassadeursgroep" het Landelijk Bureau Asbestversnelling ingericht.

Opgave in de provincie Utrecht

Gemeente	aantal asbestverdachte daken	aantal daken < 35 m²	totaal oppervlakte asbestverdacht (m²)	
Amersfoort	2570	1552	205551	
Bunnik	863	472	134980	
De Bilt	2397	1408	230720	
De Ronde Venen	1960	769	370700	
Eemnes	359	176	52487	
Houten	1231	714	198536	
IJsselstein	698	471	79879	
Leusden	1667	614	216423	
Lopik	1172	128	318702	
Montfoort	702	294	158186	
Nieuwegein	896	712	41237	
Oudewater	579	169	151495	
Renswoude	435	104	112125	
Rhenen	1267	532	190145	
Stichtse Vecht	2194	805	332487	
Utrechtse Heuvelrug	1895	752	321900	
Vianen	716	344	113030	
Wijk bij Duurstede	600	226	148688	
Woerden	1975	905	359837	
Woudenberg	678	217	148478	
Zeist	772	530	46573	
Totaal	25626	Totaal	3932159	

De gemeente Utrecht heeft ca. 600.000 m² asbestverdacht dakoppervlak. De gemeenten Soest, Baarn, Veenendaal en Bunschoten hebben (nog) geen inventarisatie laten uitvoeren. Een aantal gemeenten heeft laten weten dat door onnauwkeurigheid van de luchtfoto's een aantal daken ten onrechte als asbestverdacht is aangemerkt. Het totaal valt in de praktijk dus iets lager uit. We schatten de totale opgave op ruim 4,5 miljoen m². Het Informatieteam Asbestdaken wil met de gemeenten deze 0-meting verfijnen. Daarna vormt dit bestand de basis voor de monitoring tot 2024, onder het motto "Asbestdaken op Nul".

Uitgangspunten voor de invulling van onze rol

Onze ambitie om van betekenis te willen zijn bij de versnelling van de sanering van asbestdaken, delen wij met de provincies Limburg, Drenthe, Overijssel en Gelderland. Andere provincies oriënteren zich nog op hun rol of staan vooralsnog op het standpunt dat zij hierin geen rol hebben.

Na een verkenning komen wij tot onderstaande uitgangspunten. Daarbij speelt mee dat we in onze provincie een stevige bestuurlijke samenwerkingsstructuur hebben (het Provinciaal Milieuoverleg) en de beide omgevingsdiensten (Odru en RUD Utrecht) onze ambitie delen en hierin constructief samenwerken.

1. *Asbest is ook een zorg voor de provincie.* De gemeenten zijn het bevoegde gezag voor het verbod. Eigenaren zijn verantwoordelijk voor de vervanging van hun daken. We zien het belang van het verbod uit het oogpunt van een gezonde leefomgeving. Versnelling is noodzakelijk en vanwege onze positie kunnen we daaraan een substantiële bijdrage leveren.
2. *We zetten onze wettelijke rol in de handhavingssamenwerking in.* We zorgen dat in het Provinciaal Milieuoverleg (PMO) afspraken gemaakt worden over de samenwerking. Onze bijdrage zal alleen effectief zijn als provincie, gemeenten en omgevingsdiensten elkaar als meewerkend partner zien.
3. *Aanjagen en versnellen.* Het tempo van sanering moet omhoog om de doelstelling te halen en de toekomstige handhavingsslasten voor de gemeenten zo laag mogelijk te houden. Dat is bepalend voor de invulling van onze rol.
4. *Uitvoering dicht bij de gemeenten.* We maken optimaal gebruik maken van de samenwerking van RUD Utrecht en Odru. Zij hebben korte lijnen naar de gemeenten.
5. *Koppeling met zonnestroom stimuleren.* We betrekken dat bij de voorbeeldprojecten.
6. *Synergie met vrijkomende agrarische bebouwing (VAB).* Er is samenhang tussen de problematiek van de asbestdaken en de opgave bij vrijkomende agrarische bebouwing (VAB). De VAB-opgave duurt echter voort na 2024. Daarom laten we onze inzet voor de versnelling van de aanpak van asbest daken daar niet vanaf hangen. In de nog vast te stellen Landbouwvisie leggen we de verbinding tussen dit onderwerp en de VAB-aanpak. Daarin willen we opnemen dat we sturen op een duurzame aanpak en een aanpak in synergie met de sanering van asbest.
7. *Stimuleren, niet subsidiëren.* Een beperkte subsidie trekt eigenaren niet over de streep. Een hoge subsidie past niet bij onze rol en verantwoordelijkheid. Er kan veel bereikt worden met stimuleren en aanjagen.
8. *Onderzoek naar leningstelsel.* Dat is op termijn noodzakelijk. We zijn bereid daar samen met het Rijk invulling aan te geven (regiodeal). We onderzoeken hoe we de gemeenten daarbij kunnen betrekken. Dat past in de verantwoordelijkheidsverdeling.
9. *We sluiten landelijk aan bij de koplopers:* er is een landelijk programma "Asbestversnelling". Via de samenwerkende provincies (de "koplopers") beïnvloeden we de landelijke besluitvorming.

Hoe vullen we onze stimulerende rol in?

We dragen bij aan de noodzakelijke versnelling door:

- *Aanjagen:* agenderen en organiseren van resultaatgerichte activiteiten. Bijvoorbeeld het benutten van het provinciaal milieuoverleg en het maken van bestuurlijke samenwerkingsafspraken;
- *Faciliteren:* bijvoorbeeld de inventarisatie, een website, knelpuntenonderzoek. Hierdoor kunnen gemeenten effectiever aan de slag;
- *Voorbeeldprojecten:* met gemeenten, corporaties, LTO, gebiedscoöperatie O-gen, gebiedscommissie Utrecht-West, verzekeraars ontwikkelen we lokale pilots en pilots voor specifieke doelgroepen, met als doel dat anderen sneller en gemakkelijker soortgelijke projecten kunnen opzetten.

We zijn al begonnen

Het is onze wettelijke taak om de samenwerking in de uitvoering van het omgevingsrecht te bevorderen. In het Provinciaal Milieuoverleg hebben gemeenten en provincie onderling een samenwerkingsafpraak gemaakt om gezamenlijk vóór 2024 zoveel mogelijk daken te doen saneren. Er is een Informatieteam Asbestdaken opgericht (bestaande uit RUD Utrecht en Odru) dat de gemeenten ondersteunt bij de uitvoering. Provincie en gemeenten bekostigen dat gezamenlijk. Daarnaast hebben provincie en 21 gemeenten opdracht gegeven voor een inventarisatie van asbestverdachte daken. In bijlage 1 worden enkele lopende activiteiten toegelicht.

Het tempo moet omhoog

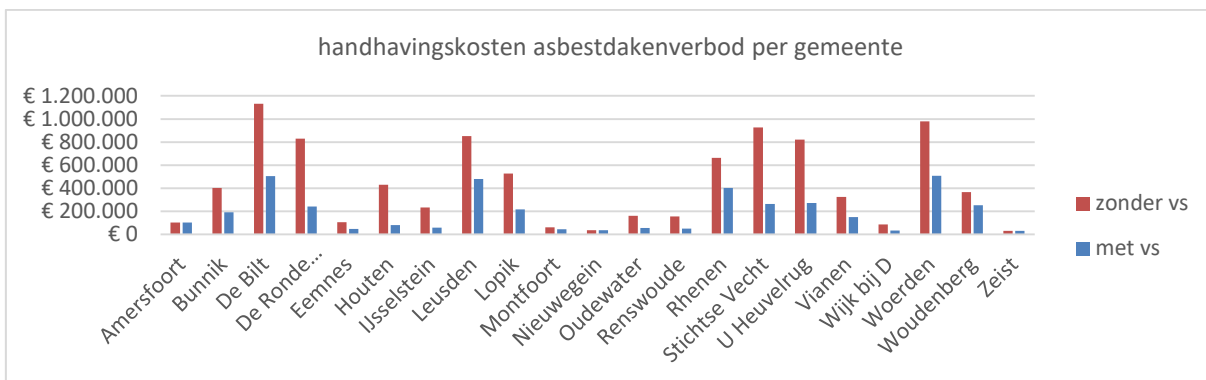
Het probleem is urgent en om de ambitie te realiseren, moet het tempo van sanering omhoog. De gemeente Utrecht is al bezig met een ambitieus programma. De meeste gemeenten zijn nog in de oriëntatiefase. Via het Informatieteam Asbestdaken willen we stimuleren om lokale en regionale projecten op te zetten. Met de Kadernota 2018 besluit u over de benodigde middelen. In bijlage 2 staat concreet benoemd hoe we die willen inzetten.

Kosten/baten: versnellen goedkoper dan handhaven

Uit kosten-batenanalyses blijkt (indicatief) dat het goedkoper is om nu te investeren in het versnellen van het saneringstempo dan vanaf 2024 te handhaven op het verbod.

De gemeentelijke handhavingskosten die gemoed zijn met het verbod liggen, afhankelijk van het aantal daken, tussen de € 31.000,- en € 1,1 miljoen. Door het Informatieteam Asbestdaken is indicatief berekend hoe op de handhavingskosten kan worden bespaard door te investeren in versnellingsmaatregelen. Hierbij is het saneringstempo in 2017 als uitgangspunt genomen.

Naar verwachting treedt als gevolg van het bekend worden van het verbod een basisversnelling op (ca. 10%). Deze versnelling zal voor de meeste gemeenten niet voldoende zijn. Een extra versnelling tussen de 10% en 20% is noodzakelijk. Een overzicht van de berekende besparing(en) op de handhavingskosten is weergegeven in onderstaande grafieken.

disclaimer:

De berekende besparingen zijn gebaseerd op saneringsgegevens over één jaar en meerdere ramingen. Daarmee is het indicatief en kan de besparing in de praktijk afwijken.

NB: de berekeningen zijn gebaseerd op de gezamenlijke inventarisatie van 21 van 26 gemeenten.

Relatie met de Kadernota

Het vaststellen van onze stimulerende rol in de versnelling van de sanering van asbestdaken kan niet los gezien worden van de besluitvorming over de Kadernota 2018. We hebben de uitvoering in 2017 vanuit bestaande budgetten kunnen ondersteunen met een bijdrage voor een provinciebrede inventarisatie en voor de oprichting van een Informatieteam Asbestdaken. Het probleem is urgent en om de ambitie te realiseren, moet het tempo van sanering omhoog. We weten wat daarvoor de behoefte is aan extra middelen in 2018. Voor de jaren daarna gaan we ervan uit dat we in de periode 2019-2021 voorbeeldprojecten en andere aanjaagactiviteiten blijven ondersteunen. Daarna moeten voorbeeldwerking en olievlekwerking de gevraagde versnelling doen realiseren. We voorzien een totale besteding van ca € 1,6 miljoen tot 2024. De benodigde middelen tot en met 2022 (€ 1.404.000) maken deel uit van de integrale afweging in de Kadernota 2018. In respectievelijk de kadernota's van 2019 en 2020 brengen we het resterende deel voor 2023 en 2024 in beeld.

Subsidiëren of stimuleren?

De subsidieregeling "Asbest eraf, zonnepanelen erop" is in Utrecht 175.000 m2 asbest dak gesaneerd. Dat is een belangrijk resultaat. Subsidie is echter niet de oplossing om ook de noodzakelijke versnelling te bewerkstelligen. Het professioneel slopen van een asbest dak kost gemiddeld €10, - per m2. Het vervangen van een dak op een woning of bedrijfsgebouw kost gemiddeld €45, - per m2. Met de huidige regeling van het Rijk wordt een subsidie verstrekt van €4,50 per m2, dus ca. 10% van de totale kosten.

Uit een pilotproject van de provincie Overijssel is gebleken een dergelijke subsidie niet wezenlijk bijdraagt aan het besluit om een dak te saneren. Daarbij spelen andere motieven een belangrijke rol zoals continuïteit van de bedrijfsvoering, verzekeraarbaarheid, waardedaling, investeren in isolatie en zonnepanelen. Een subsidie van 10% werkt evenmin als de eigenaar de overige 90% niet kan financieren.

Een rekenvoorbeeld kan dit illustreren. Als een ondernemer een asbest dak van 500 m2 wil vervangen kost dat bruto € 22.500. Een subsidie van € 4,50/m2 brengt bruto € 2.250 op. De kosten door productieverlies vanwege het verplicht ontruimen van het gebouw bedragen al gauw veel meer en zijn dus bepalender voor de keuze van het vervangingsmoment dan de subsidie. De subsidie heeft weinig invloed op het beslismoment en dus de versnelling.

Het verstrekken van subsidies legt daarnaast een groot beslag op onze middelen. Als een kwart van de eigenaren gebruik zou willen maken van een provinciale subsidie kost dat de provincie ca € 20 mln. subsidiegelden plus de uitvoeringskosten. Dat pas niet bij onze rol en verantwoordelijkheid.

Fondsvorming op termijn noodzakelijk

Uit de analyses van het Rijk, andere provincies en van LTO-Noord blijkt dat een grote groep particuliere eigenaren voldoende draagkrachtig is om zelf de kosten van het vervangen van daken (en het plaatsen van zonnepanelen) te financieren. Particulieren met een asbest dak kleiner dan 35m² mogen dat zelf vervangen en het asbest gratis afvoeren. Een groter dak moet door een gespecialiseerd bedrijf worden verwijderd tegen aanzienlijk hogere kosten.

Uit de analyses blijkt ook dat er een groep is die voor relatief hoge kosten staat en mogelijk niet voldoende kredietwaardig is, bijvoorbeeld particulieren met een dak groter dan 35m² en (agrarische) bedrijven met een onzeker toekomstperspectief. De huidige subsidieregeling van het Rijk lost dit probleem niet op.

We voorzien dat het Rijk vanaf 2020 via de provincies extra middelen beschikbaar wil stellen voor (risicovolle) leningen aan eigenaren, mits daar de oprichting van een provinciaal fonds tegenover staat. We zien op termijn de noodzaak van een fonds. We staan in principe positief t.o.v. een regionaal fonds met een Rijksbijdrage. Dat is noodzakelijk om de opgave voor 2024 te realiseren. De provincie onderzoekt daarom of dit past in de integrale benadering voor de regio-envelop ("regiodeal").

We verwachten dat we in de Kadernota 2019 hierover nadere voorstellen kunnen doen.

Saneringscapaciteit optimaal benutten

Op dit moment zijn er geen signalen dat de markt de vraag naar saneringen niet aankan. Dichterbij 2024 wordt dat waarschijnlijk wel een knelpunt. Het is zaak op korte termijn de nu beschikbare capaciteit maximaal te benutten en waar mogelijk uitbreiding te ondersteunen. In interprovinciaal verband wordt met het Programmabureau onderzocht welke maatregelen daarvoor effectief zijn.

Essentie / samenvatting:

De provincie kiest voor stimulerende rol bij de versnelling van de aanpak van asbestdaken, zonder voorbij te gaan aan de verantwoordelijkheid van eigenaren en gemeenten hierin.

Meetbaar / beoogd beleidseffect

Het bijdragen aan de versnelling van de sanering van asbestdaken draagt bij aan onze ambities voor een gezonde leefomgeving en een vitaal platteland. Waar mogelijk benutten we kansen voor de energietransitie.

Financiële consequenties

We voorzien een totale besteding van ca €1.613.500,- miljoen tot 2024. De benodigde middelen tot 2022 (€ 1.404.000) maken deel uit van de integrale afweging in de Kadernota 2018.

Vervolprocedure/voortgang

PS 9 juli 2018

Concreet voorliggende vraag aan Statencommissie / Provinciale Staten

Kennisnemen van de invulling van onze rol bij de versnelling van de aanpak van asbestdaken.

Gedeputeerde Staten van Utrecht,

De voorzitter,
De secretaris,

Bijlage 1 bij Statenbrief 81CF3472

We zijn al begonnen: overzicht van gerealiseerde en lopende acties van het Informatieteam Asbestdaken

1. Inventarisatie asbestdaken in de provincie Utrecht

Alle 26 gemeenten hebben in het Provinciaal Milieuoverleg afgesproken de samenwerking te zoeken om de ambitie van 2024 te halen. Niet alle gemeenten hebben meegedaan aan de gezamenlijke inventarisatie van asbestverdachte daken. In 2017 is deze inventarisatie uitgevoerd op het grondgebied van 21 van de 26 gemeenten. De gemeente Utrecht heeft een eigen inventarisatie uitgevoerd. Er is een nu bestand (kaart) van alle asbestverdachte daken in 21 gemeenten. We beschikken hiermee over een belangrijke basis voor onze acties. In december 2017 zijn alle gemeenten geïnformeerd over de inventarisatie en is er van gedachten gewisseld over het vervolg.

We hebben onze ervaringen gedeeld met ander provincies en met hen van gedachten gewisseld over het beheer van de data. Samen met Programmabureau Asbestversnelling, Rijkswaterstaat, Gelderland en Overijssel werkt het Informatieteam opties daarvoor uit.

2. Kosten-baten analyse

Het Informatieteam heeft een kosten-batenanalyse laten uitvoeren. Daarbij zijn de kosten voor handhaving na 2024 afgezet tegen de kosten van versnelling van de verwijdering van asbestdaken. Uit de analyse blijkt dat voor de meeste gemeenten versnelling nu leidt tot een (forse) kostenbesparing na 2024. Per gemeente is een analyse gemaakt. De resultaten van de analyse zijn in maart 2018 gedeeld met de gemeenten en worden op hoofdlijnen gepresenteerd aan de gemeentelijke portefeuillehouders in het Provinciaal Milieuoverleg.

3. Onderzoek faciliteren collectieve inkoop

In enkele gemeenten buiten de provincie is ervaring opgedaan met collectieve inkoop van sanering van asbestdaken in combinatie met plaatsing van zonnepanelen. Het Informatieteam onderzoekt of een vergelijkbare aanpak met een cluster van gemeenten ook binnen onze regio mogelijk is.

4. Informatieteam aanwezig op Utrechtse informatiemarkt nieuwe gemeenteraden

Op 11 april organiseren de provincie Utrecht samen met de VNG afdeling Utrecht een kennismakingsbijeenkomst met een informatiemarkt voor de nieuwe raadsleden. Het Informatieteam Asbestdaken is daar om de raadsleden colleges te informeren over de problematiek en kansen rondom het thema asbestdaken.

5. Wijkgerichte aanpak Utrecht

De stad Utrecht loopt voorop in de aanpak. Per wijk worden eigenaren geïnformeerd en worden buurtacties georganiseerd. Het Informatieteam Asbestdaken deelt de ervaringen met andere gemeenten.

6. Subsidieregeling Kromme Rijnstreek (Bunnik, Houten, Wijk bij Duurstede):

vergoeding voor asbestinventarisatie, sanering en plaatsing zonnepanelen. Start tweede helft 2018.

7. Samenwerken en verkennen

We hebben ons aangesloten bij de provincies die samen met het landelijk Programmabureau asbestversnelling een rol willen spelen in het verbod op asbestdaken. We wisselen daar kennis uit en lossen problemen op, bijvoorbeeld het belang van een goede soortenbescherming bij de sloop van daken.

Het Informatieteam voert overleg met de belangrijke spelers: verzekeraars, LTO-noord, Gebiedscie. Utrecht-West, O-gen, marktpartijen.

Bijlage 2 bij Statenbrief 81CF3472

Toelichting bij de Kadernotavoorstellen 2018

Het vaststellen van onze stimulerende rol in de versnelling van de sanering van asbestdaken kan niet los gezien worden van de besluitvorming over de Kadernota 2018.

Het probleem is urgent en om de ambitie te realiseren, moet het tempo van sanering omhoog. We willen al in 2018 onze inzet vergroten. Daarvoor is al in 2018 €118.500 extra nodig. In de periode 2019-2021 blijven we voorbeeldprojecten en andere aanjaagactiviteiten ondersteunen. Daarna moeten voorbeeldwerking en olievlekwerking de gevraagde versnelling doen realiseren en kan onze inzet worden afgebouwd. We voorzien een totale besteding van ca € 1,6 miljoen tot 2024. Met de Kadernota 2018 besluit u over de middelen tot 2022 (€1.404.000). In respectievelijk de kadernota's van 2019 en 2020 brengen we het resterende deel voor 2023 en 2024 in beeld.

Daarnaast voorzien we dat het Rijk vanaf 2020 via de provincies extra middelen beschikbaar willen stellen voor risicovolle leningen aan eigenaren, mits daar de oprichting van een provinciaal fonds tegenover staat. Een en ander moet zijn beslag krijgen in de regiodeals die met het Rijk worden voorbereid. We hebben "Asbestdaken" aangemeld als mogelijke regiodeal. We verwachten dat we in de Kadernota 2019 hierover nadere voorstellen kunnen doen.

1. Vergoeding voor inzet Informatieteam Asbestdaken

In 2017 is het Informatieteam Asbestdaken opgericht. Dit is het resultaat van de samenwerkingsafspraken in het Provinciaal Milieuoverleg. Het team bestaat uit medewerkers van Odru, RUD en provincie. Het team draagt bij aan de versnelling van de sanering van asbestdaken door inventarisaties, analyses, enthousiasmeren van gemeenten, overleg met stakeholders zoals woningcorporaties, landbouworganisaties, marktpartijen en afstemming met Rijk en andere provincies. Resultaat is een jaarlijks actieprogramma en ondersteuning van gebiedsacties door gemeenten. De Odru en RUD stellen hiervoor gezamenlijk deskundigheid en menskracht beschikbaar. Voor de reguliere inzet van dit team vergoeden we aan RUD en Odru 400 uur per jaar tot 2024.
Kosten (2018): €36.000, -
2019 e.v.: €36.000, - per jaar

2. Bouw en beheer website Informatieteam Asbestdaken

Gemeenten, burgers en bedrijven kunnen via de site alle landelijke en regionale informatie vinden over asbestdaken en over de voortgang van de sanering. Gemeenten kunnen via de site beschikken over hulpmiddelen als een standaard-communicatieaanpak. Geslaagde projecten elders dienen als voorbeelden. Burgers en bedrijven vinden contactpersonen bij gemeenten en aanbieders van sanering en plaatsing van zonnepanelen. Bevat een FAQ. Het bouwen en beheren van de website wordt uitgevoerd door het Informatieteam Asbestdaken van Odru en RUD.
Bouwkosten (2018) ca €10.000, =
Contentbeheer in 2018 ca 4.500, =,
Contentbeheer vanaf 2019 €9.000, = /jaar

3. Pilot sanering dakleien

Asbesthoudende dakbedekking komt vooral voor op bijgebouwen. Zo niet asbesthoudende dakleien. Deze komen voor op woningen en kerkgebouwen. Particulieren mogen dakleien niet zelf saneren. Bestaande aanbieders van sanering/zonnepanelen mijden deze doelgroep vanwege de complexiteit en de hoge kosten van de sanering. Het Informatieteam Asbestdaken voert in 2018 een pilot uit bij 3 gemeenten. De markt wordt verkend en de mogelijkheden voor gezamenlijke aanbesteding en inkoop in beeld gebracht. Participatie van eigenaren is gewenst. Met de gemeenten wordt onderzocht wat in financiële zin nodig is, bv gemeentelijke leningen (Lelystad). Het geheel wordt als model aanbevolen op de gemeentelijke website.

De spin-off is groot: niet alleen willen we zo een knelpunt oplossen, maar er wordt ervaring opgedaan met de markt, burgerparticipatie, communicatie, gemeentelijke fondsen, kansen voor zonnestroom etc.

Kosten (2018): ca 200 uur extra inzet Informatieteam (€18.000, =) + onderzoeksbudget €5.000 = €23.000, =

4. Dashboard en beheer data

In 2017 zijn alle asbestverdachte daken geïnventariseerd. We willen de versnelling ondersteunen met het up to date houden van deze database. Naar verwachting in 2019 dragen de gemeenten het toezicht op asbestsloop als verplichte basistaak over aan Odru of RUD. De kosten voor het databeheer zijn dan een zaak tussen de omgevingsdiensten en de gemeenten als opdrachtgever. Wij willen mogelijk maken dat dan een systeem klaar staat.

€10.000, = ontwikkelkosten in 2018.

5. Pilot buitengebied met LTO-Noord

Op (voormalige) agrarische bebouwing liggen nog grote oppervlakten asbesthoudende dakbedekking. Een succesvolle aanpak draagt bij aan een gezonde leefomgeving en een vitaal platteland. De VAB heeft onze

bijzondere aandacht. We willen het tempo van de sanering van asbestdaken weliswaar niet af laten hangen van de problematiek van de VAB -2024 is een gegeven- maar we willen wel onderzoeken of er koppelkansen liggen. LTO-Noord heeft naar aanleiding van een enquête onder leden geconstateerd er behoefte bestaat aan een aanpak waarbij technisch adviseurs, bouwkundigen, energieadviseurs en adviseurs ruimtelijke ordening integraal komen tot een advies en daar een marktpartij (aanbieder) bij zoeken. LTO-Noord verwacht dat de werkwijze in de 2^e helft van 2018 getest kan worden en zoekt naar mogelijkheden voor een pilot bij 50-100 bedrijven. Er is budget nodig voor de aanloopkosten en een deel van de advieskosten per bedrijf. Op termijn worden de kosten volledig gedragen door LTO en het de bedrijven. Ook voormalige agrarische bedrijven kunnen deelnemen (VAB). *Gezien de grote oppervlakte asbestdaken bij (voormalige) agrarische bedrijven willen we hier snel resultaat boeken. De samenwerking met LTO is van groot belang. Hun integrale aanpak lijkt aan te sluiten bij de behoefte. Daarom willen we een proef mogelijk maken en trekken daar €25.000,= voor uit (2018).*

6. Knelpunten in beeld

Naast de knelpunten “dakleien” en “VAB” is het van belang om ook de overige knelpunten en oplossingsrichtingen snel in beeld te brengen. Dat is nodig voor de prioritering in 2019 en verder, maar ook om lokale projecten mogelijk te maken. We willen die knelpunten wegnemen. We vragen het Informatieteam Asbestdaken om een onderzoek uit te (laten) voeren naar knelpunten die het tempo van sanering drukken met oplossingsrichtingen.

Kosten voor 2018 bedragen ca € 10.000, =

7. Doorpakken tot 2024.

We nemen nu aan dat ondersteuning van voorbeeldprojecten en andere aanjaagactiviteiten nodig blijven. We denken daarbij aan ca 5 voorbeeldprojecten á €50.000, = per jaar in de periode 2020-2021. Voor de follow-up reserveren we aflopend €5.000, - tot 2.000, - per jaar. Ook ander activiteiten zijn denkbaar zoals het organiseren en financieren van voorlichtingsbijeenkomsten en overige activiteiten die afhankelijk zijn van initiatieven van partners en marktpartijen. Als 2024 dichterbij komt, moet de rol van het (preventieve) toezicht versterkt worden.

Samenvatting Financiën Asbestdaken

In de tabel is het kasritme tot 2024 weergegeven. Financieel ligt het zwaartepunt in de periode 2019-2021. De achtergrond daarvan is de aanname dat pilotprojecten alleen zin hebben tot ongeveer 2021. Het gaat immers om navolging en olievlekwerking die vóór 2024 effect moet hebben. In totaal is €1.613.500, - begroot tot 2024.

provincie Utrecht	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Vergoeding inzet informatieteam	36.000	36.000	36.000	36.000	36.000	36.000	36.000
Bouw en beheer website	14.500	9.000	9.000	9.000	9.000	9.000	9.000
Pilotprojecten en follow-up	68.000	250.000	250.000	250.000	75.000	50.000	30.000
Bewustwordingsactiviteiten		50.000	50.000	25.000			
Overige activiteiten			40.000	40.000	20.000		
Preventief toezicht				15.000	30.000	40.000	
	118.500	345.000	395.000	375.000	170.000	135.000	75.000